

Centres de recerca

Centres propis

Laboratori d'Estudis Geofísics Eduard Fontserè (LEGEF)

Centre Català de la Nutrició (CCNIEC)

Càtedra UNESCO de Llengües i Educació

Laboratori de Fonètica

Centres consorciats

Centre de Terminologia Catalana (TERMCAT)

Centre de Recerca Matemàtica (CRM)

Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF)

Centres propis

Laboratori d'Estudis Geofísics

Eduard Fontserè (LEGEF)

Directora: Emma Suriñach Cornet

Coordinadora: M. del Mar Tapia Jiménez

El Laboratori d'Estudis Geofísics Eduard Fontserè (LEGEF) va ser constituït l'any 1982 i està format per investigadors de diferents institucions amb la finalitat comuna de treballar i divulgar estudis en el camp de les ciències de la Terra. Aquest laboratori centra la seva activitat en l'estudi de la sismicitat i l'estructura interna (litosfera) de Catalunya a partir de les dades de les estacions que gestiona o bé fent servir la informació proporcionada per altres institucions que treballen en el mateix camp.

L'estructura del LEGEF consta d'una directora, una col·laboradora cien-

tífica (que forma part del personal de l'IEC i realitza funcions de secretària i coordinadora) i diversos col·laboradors de diferents institucions dins la mateixa àrea de treball. Segons un conveni establert amb la Universitat de Barcelona (UB) el novembre de 1994, els professors, investigadors i becaris de la mateixa Universitat adscrits al LEGEF desenvolupen les activitats de recerca al LEGEF i a la UB. Com a laboratori de l'Institut d'Estudis Catalans, el LEGEF té assignat un membre de l'IEC com a ponent.

El LEGEF disposa d'estacions pròpies que tenen la funció de laboratori, instal·lades al túnel del Cadí (CADI) i al monestir de Poblet (POBL), a més de gestionar, per mitjà d'un conveni, l'estació de la CN Vandellòs II (VAN2). D'altra banda, i gràcies a un conveni marc de

cooperació amb la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona (RACAB), gestiona també de manera conjunta amb aquesta institució les estacions digitals que envien senyal a l'Observatori Fabra (FBR i FONT).

Centre Català de la Nutrició (CCNIEC)

Director: Jordi Salas-Salvadó

L'objectiu fonamental del Centre Català de la Nutrició (CCNIEC) és contribuir a l'avenç de la recerca bàsica i aplicada en nutrició i millorar la qualitat de la informació i de la formació nutricional de la societat.

Funcions

Entre les principals funcions del CCNIEC destaquen les següents:

- Coordinar els esforços individuals i col·lectius dels grups d'investigació per poder resoldre els problemes nutricionals dels ciutadans.
- Fomentar i difondre missatges d'educació nutricional correcta a la població.
- Assessorar les administracions públiques, els mitjans de comunicació, la indústria alimentària i la població en general en temes relacionats amb la nutrició.
- Contribuir a la lluita en contra dels trastorns alimentaris i en contra de l'obesitat.

Per a una informació detallada sobre l'activitat, consulteu l'adreça <http://sismic2.iec.cat/drupal>.

— Actuar com a element dinamitzador i coordinador de projectes d'investigació bàsica, clínica i epidemiològica relacionats amb la nutrició.

— Desenvolupar iniciatives en el camp de la docència en aspectes relacionats amb la nutrició, en col·laboració amb les universitats.

— Assessorar a les administracions públiques en diferents problemes relatius a la competència i l'exercici professional en l'àmbit de la nutrició clínica.

Organització

Els grups que formen el CCNIEC són els següents:

- Grup de recerca Nitrogen-Obesitat (Departament de Nutrició i Bromatologia, Universitat de Barcelona).
- Grup de recerca Nutrició, Alimentació, Creixement i Salut Mental (NUTCRSM) (Facultat de Medicina de Reus, Universitat Rovira i Virgili).
- Grup de Recerca en Nutrició Comunitària (CRENC) (Parc Científic de la Universitat de Barcelona).
- Grup de Recerca en Nutrigenòmica (Universitat Rovira i Virgili).

— Grup Laboratori de Biologia Molecular, Nutrició i Biotecnologia - Nutrigenòmica (Universitat de les Illes Balears).

— Grup d'Estudi de l'Estat Nutricional - Biodisponibilitat d'Elements Minerals (BIONUTEST) (Universitat de València).

— Grup de recerca Observatori de l'Alimentació (ODELA) (Parc Científic de la Universitat de Barcelona).

— Grup de recerca Unitat de Trastorns de la Conducta Alimentària Infantojuvenil (Hospital Clínic de Barcelona).

— Grup de Recerca en Nutrició i Fisiologia (Universitat de Barcelona).

— Grup de recerca Unitat de Nutrició, Medi Ambient i Càncer (UNAC) (Institut Català d'Oncologia - IDIBELL).

— Grup de recerca Unitat Funcional d'Obesitat (Hospital Clínic de Barcelona).

— Grup de recerca Fundació Dieta Mediterrània (Fundació Dieta Mediterrània, Barcelona).

— Grup de recerca Risc Cardiovascular i Nutrició (Institut Municipal d'Investigació Mèdica, Barcelona).

— Grup de recerca Antioxidants Naturals: Polifenols (Universitat de Barcelona).

— Grup de Recerca en Lípids (IDIBAPS) (Hospital Clínic de Barcelona).

— Grup de Recerca en Nutrigenètica i Genòmica Cardiovascular i de

l'Obesitat (Facultat de Medicina de la Universitat de València).

— Grup de Recerca en Medicina Interna (Hospital Clínic de Barcelona).

— Grup de recerca Nutrició, Lípids, Genòmica Nutricional i Risc Cardiovascular (Universitat Rovira i Virgili / Hospital Universitari Sant Joan de Reus).

— Grup de recerca Aspectes Nutricionals i Bromatològics dels Lípids (Universitat de Barcelona).

— Grup de Recerca en Nutrició Comunitària i Estrès Oxidatiu (Universitat de les Illes Balears).

— Grup de recerca Amines i Poliamines Bioactives dels Aliments (Universitat de Barcelona).

— Grup de recerca Antioxidants - Tecnologia de Productes Vegetals (Universitat de Lleida).

— Grup de recerca Qualitat Nutricional i Tecnològica dels Aliments (Universitat de Barcelona).

— Grup de recerca Nutrició i Salut Mental (Universitat Rovira i Virgili).

— Grup de recerca Aromes i Factors de Qualitat de Begudes i Aliments.

— Grup de recerca Biomarcadors i Metabolòmica Nutricional dels Aliments.

Premis

L'acte de lliurament dels dos premis atorgats tingué lloc a l'aula magna Francesc Cailla i Mestre de la Facultat de Medicina i Ciències de la Salut de la Universitat

Rovira i Virgili (URV), a Reus, el dia 17 de novembre de 2011.

L'obertura de l'acte fou a càrrec de Jordi Salas, director del CCNIEC, i el presidiren Carles Pellicer, alcalde de Reus; Joandomènec Ros, vicepresident de l'IEC; Montserrat Giralt, degana de la Facultat de Medicina i Ciències de la Salut de la URV; Lluís Salleras, president del Consell d'Administració de l'Agència de Salut Pública de Catalunya del Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya, i Domènec Vila, director general d'Alimentació, Qualitat i Indústries Agroalimentàries del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural de la Generalitat de Catalunya.

*II Premi CCNIEC Ramon Turró
en reconeixement d'una trajectòria
d'excel·lència en el camp de la nutrició
(2011)*

El CCNIEC, conscient de la importància que té un correcte estat nutricional de la població, va decidir concedir el premi en reconeixement a la trajectòria vital d'excel·lència en el camp de l'alimentació i la nu-

trició a Catalunya i els Països Catalans al professor Ramon Segura, catedràtic emèrit de la Universitat de Barcelona, per la seva trajectòria científica nacional i internacional en relació amb la recerca en nutrició.

*II Premi CCNIEC a la millor iniciativa
de la indústria alimentària (2011)*

El CCNIEC, conscient de la importància que té la indústria alimentària i la relacionada amb la nutrició a Catalunya i els Països Catalans, concedeix una distinció a la millor iniciativa en el camp de la innovació en els seus productes, la millora de l'alimentació de la població o l'educació alimentària.

El premi fou atorgat a Font Vella per apostar decididament per la promoció de la salut lligada a la hidratació i als estils de vida saludable, impulsant estudis observacionals sobre obesitat infantil, comportaments nutricionals i hidratació, així com campanyes de prevenció de l'obesitat infantil.

Per a una informació detallada sobre l'activitat, consulteu l'adreça *www.ccniec.cat*.

**Càtedra UNESCO de Diversitat
Lingüística i Cultural**

Director: Joan A. Gerenter i Giralt

Creació de la Càtedra

El 25 de febrer de 2002, la UNESCO i l'IEC signaren el conveni de creació de la

Càtedra UNESCO de Llengües i Educació. L'organisme internacional i la institució hoste n'han mantingut la vigència d'acord amb el procediment establert per a la renovació periòdica del conveni. Durant aquest període, la Càtedra UNESCO de Llengües i Educació promogué i cooperà

amb projectes i activitats orientats a l'etnoeducació, l'objectiu de la qual és l'elaboració de programes escolars basats en la llengua, la cultura i els valors propis d'aquells qui en són destinataris: les comunitats que són desposseïdes d'aquests valors precisament allí on més caldria respectar-los, el sistema escolar.

La Càtedra UNESCO ha contribuït, doncs, en projectes que afecten aspectes que el sistema oficial no té en compte, sigui perquè la llei n'és aliena o perquè resta inaplicable. Amb data 25 de febrer de 2012, la UNESCO i la institució hoste acorden la conversió de la Càtedra UNESCO de Llengües i Educació en la Càtedra UNESCO de Diversitat Lingüística i Cultural.

La Càtedra desenvolupa activitats de diversa mena: cursos de formació, cicles de conferències, organització de congressos i seminaris internacionals, projectes de recerca i projectes de cooperació, participació en congressos i altres fòrums internacionals, estudis de camp, participació en processos de revitalització lingüística i seguiment d'aquests, elaboració de publicacions pròpies i contribució en altres obres col·lectives. La informació sobre la seva activitat està recollida a l'espai web <http://catedra-unesco.espais.iec.cat>.

Objectius

L'objectiu principal de la Càtedra és l'estudi i la promoció de la diversitat lin-

güística i cultural, i de les pràctiques adients per al seu manteniment i desenvolupament. En són objectius específics els processos de codificació, estandardització i revitalització lingüístiques, així com la recuperació i el manteniment de pràctiques culturals a través de l'etnoeducació i el manteniment de la llengua patrimonial mitjançant l'aprenentatge i l'ús en el context d'aquestes pràctiques; la transferència de coneixement envers altres institucions i comunitats immerses en el procés de recuperació d'una llengua.

Amb aquest objectiu, la Càtedra realitza activitats de formació i de difusió, contribueix en projectes de recerca i de cooperació, i difon els resultats de la recerca i la intervenció a través de les seves i altres publicacions. En tot moment es guia per la intervenció corresponent amb els actors locals.

Personal col·laborador

La Càtedra consta de cinquanta-dos col·laboradors externs —professors, conferenciant, investigadors i autors— en activitats concretes: vint-i-vuit d'institucions nacionals i vint-i-quatre d'institucions estrangeres.

Activitats realitzades

Al llarg del curs 2011-2012, la Càtedra ha cooperat, entre altres entitats i centres, amb l'Associated Schools Project Network (ASPnet) - Linguapax Schools en el camp de llengua i diversitat cultural per a pro-

moura la recerca aplicada en etnoeducació. Ha participat activament en fòrums internacionals sobre diversitat lingüística i ha establert relacions amb les institucions que apunten objectius similars dins països en desenvolupament: l'estudi de les llengües en perill d'extinció i la realització de programes de revitalització. És el cas de la comunitat maronita de Xipre i de la seva llengua tradicional: l'anomenat àrab maronita xipriota, on es va gravar material audiovisual i es va recollir informació sobre el programa de revitalització.

Un altre programa d'etnoeducació s'executa a l'Argentina: «Saber escolares desde la lengua y la cultura wichi». La comunitat *wichi* és un poble indígena que habita a les províncies del Chaco, Formosa i Salta, format aproximadament per trenta-cinc mil persones. L'objectiu és elaborar material escolar que incorpori un punt de vista intercultural. Els continguts són elaborats per dos mestres bilingües que treballen actualment en una escola pública a Ohjolo, a la riba del riu Teuco, a la província del Chaco. Aquests mestres són *wichis* i han estat formats pel CIFMA (Centro de Investigación i Formació para la Modalidad Aborigen) en educació intercultural bilingüe.

Altres activitats en què ha participat o ha organitzat la Càtedra són les següents:

— «En les mans dels nadons: el futur de les llengües de signes», conferència a càrrec de Gary Morgan, del Deafness

Cognition and Language Research Center de la Universitat de Londres, amb la col·laboració de Marta Ortells, intèrpret de llengua de signes, que tingué lloc a l'IEC el 21 de març de 2012.

— VI Encuentro de Cátedras UNESCO de España, que es va fer a la Universitat Politècnica de Catalunya (Barcelona), els dies 9 i 10 de febrer de 2012.

— Col·loqui internacional «Llengües amenaçades de la Mediterrània oriental: reptes actuals», celebrat a Nicòsia del 21 al 24 de maig de 2012, i organitzat per la Universitat de Xipre i l'Institut Nacional de Llengües i Civilitzacions Orientals de París. Joan A. Argenter hi pronuncià la conferència «Enclavaments lingüístics i comunitats d'enclavament a la Mediterrània».

Finalment, Joan A. Argenter ha supervisat una investigació comparativa de les polítiques educatives i legislatives sobre llengua i els moviments de renovació pedagògica entre Catalunya i Itàlia, duta a terme per Giuliana Portas, investigadora de la Universitat de Sàsser. L'objectiu d'aquest estudi és avançar en el camp de les comunitats minoritàries i la promoció de la llengua minoritària. Compara el procés de renovació pedagògica a Catalunya amb els processos oberts per la nova política italiana cap a les minories pel que fa a la promoció i revitalització de la llengua i la cultura local, en particular de Sardenya (català de l'Alguer i altres llengües i varietats parlades a Sardenya).

Laboratori de Fonètica

Director: Daniel Recasens

El Laboratori de Fonètica de l'Institut d'Estudis Catalans desenvolupa projectes de recerca de fonètica experimental des de 1990 ençà sota la direcció del lingüista Daniel Recasens, i la participació de personal contractat i becari procedents dels camps de l'estadística.

S'ocupa de l'estudi de les característiques articulatòries i acústiques dels dialectes catalans, i de les tendències de canvi fonètic i fonològic en català antic i en català actual. També investiga els mecanismes de producció i coarticulació de vocals i consonants del català. Per a dur a terme la recerca disposa d'un equipament per a l'enregistrament i l'anàlisi articulatòria i acústica de sons de parla (magnetòmetre, electropalatògraf, electroglotògraf, equip Kay Elemetrics), i també està

equipat per preparar tests de percepció i de temps de reacció per a l'avaluació de l'efectivitat de paràmetres acústics en la identificació de fonemes i sons.

Coordina un grup de recerca consolidat de la Generalitat de Catalunya, participa en altres projectes de recerca, i organitza el XV Congrés Internacional de Ciències Fonètiques. Els resultats es publiquen en llibres i en revistes de prestigi en el camp de la fonètica experimental, de la lingüística i de la filologia: *Diachronica*, *Estudis Romànics*, *Journal of the Acoustical Society of America*, *Journal of Phonetics*, *Journal of Speech and Hearing Research*, *Language and Speech*, *Phonetics* i *Speech Communication*.

Trobareu una relació de les publicacions més rellevants i la informació detallada sobre el projecte en l'apartat «Recerca - Centres i laboratoris» del web de l'IEC.

*Centres consorciats***Centre de Terminologia Catalana
(TERMCAT)**

Directora: Rosa Colomer i Artigas

L'Institut d'Estudis Catalans participa en el Centre de Terminologia Catalana (TERMCAT) amb la presència en el Consell de Direcció i en el Consell Supervisor.

Consell de Direcció

Vicepresident: President de l'IEC

Vocal: Isidor Marí i Mayans

Consell Supervisor

President: Joan Veny i Clar

Vocals: Pere Lluís i Font
Carolina Santamaria i Jordà

Creat el 1985 per l'Institut d'Estudis Catalans i el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, el Centre de Terminologia Catalana (TERMCAT) és actualment un consorci entre aquestes dues entitats i el Consorci per a la Normalització Lingüística, que es regeix pel Decret 217/1997, de 30 de juliol.

El TERMCAT té per finalitat l'elaboració, la promoció i la difusió de recursos terminològics, la normalització dels neologismes catalans i la prestació de serveis d'assessorament per a facilitar l'ús de la llengua en els àmbits científics, tècnics i socioeconòmics.

Per a una informació detallada sobre l'activitat del TERMCAT, consulteu l'adreça <http://www.termcat.cat>.

**Centre de Recerca Matemàtica
(CRM)**

Director: Joaquim Bruna i Florit

L'Institut d'Estudis Catalans participa en el Centre de Recerca Matemàtica (CRM) amb la presència en el Consell de Direcció.

Consell de Direcció

Vicepresident: President de l'IEC

Vocals: Joandomènec Ros
i Aragonès
Joan Girbau i Badó

L'Institut d'Estudis Catalans creà l'any 1984 el Centre de Recerca Matemàtica (CRM) amb l'objectiu principal de posar a la disposició dels matemàtics catalans un centre d'investigació que estimulés la millora de la recerca matemàtica a Catalunya, tant en l'aspecte qualitatiu com en el quantitatiu. El 2002, el CRM va esdevenir un consorci amb personalitat jurídica pròpia, integrat per l'Institut d'Estudis Catalans i la Generalitat de Catalunya, la qual hi participa per mitjà del Departament d'Economia i Coneixement.

Per assolir aquest objectiu, el CRM convida destacats científics d'arreu a fer estades de recerca, facilita el contacte amb aquests i amb institucions científiques als nostres joves investigadors, duu a terme programes de recerca, organitza congres-

sos, seminaris i altres reunions científiques i difon els resultats de la recerca.

Per a una informació detallada sobre l'activitat del CRM, consulteu l'adreça <http://www.crm.cat>.

Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF)

L'Institut d'Estudis Catalans participa en el Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF) amb la presència en el Consell de Direcció i en el Patronat.

Consell de Direcció

Director: Javier Retana Alumbrosos

Vocal: Xavier Bellés i Ros

Patronat

President de l'IEC: Joandomènec Ros
i Aragonès

El Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF) és un centre de recerca bàsica i aplicada en ecologia terrestre, especialment forestal.

La figura institucional del CREAF és la de consorci, creat pel Decret 300/1987, de 4 d'agost, i és constituït per la Generalitat de Catalunya, la Universitat Autònoma de Barcelona, la Universitat de Barcelona i l'Institut d'Estudis Catalans.

Els seus objectius són:

- realitzar recerca bàsica i aplicada sobre els sistemes ecològics terrestres,
- desenvolupar eines conceptuals i metodològiques per millorar la gestió del medi,
- difondre aquests coneixements mitjançant activitats de formació, assessorament i difusió.

El Patronat és el màxim òrgan de govern del CREAF. Un consell de direcció, nomenat pel Patronat, el regeix. El CREAF és un institut universitari adscrit a la Universitat Autònoma de Barcelona i un centre associat a l'Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries (IRTA).

Òrgans de govern:

- Patronat: format pel president (conseller de Medi Ambient), els vocals (rector de la Universitat Autònoma de Barcelona; president de l'Institut d'Estudis Catalans; representant d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, de l'Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries, del Departament de Política Territorial i Obres Públiques, del Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Infor-

mació, de la Universitat Autònoma de Barcelona i de l'Institut d'Estudis Catalans), els membres honoraris Jaume Terradas i Ferran Rodà i el secretari (director del CREAM).

— Consell de Direcció: format pel president (director del CREAM) i els vocals (Departament de Medi Ambient; Depar-

tament d'Innovació, Universitats i Empresa; Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries; Universitat Autònoma de Barcelona; Universitat de Barcelona, i Institut d'Estudis Catalans).

Per a una informació detallada sobre l'activitat, consulteu l'adreça <http://www.cream.uab.es>.